

ЦИЈЕНА ЛИСТУ:

За Црну Гору: за годину 8 перп,
за пола год. 4 перп.

За све остале земље: за годину
20 франака а за пола године 10
франака — у злату.

Претплата се шаље само ука-
рајед Администрацији овога ли-
ста и то за цијелу или најмање
пола године.

Поједини примерак 20 вр.
Рукописи, који буду послати
уредништву или администрацији,
не враћају се.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant
régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service.
On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA,
Cettigné, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour tous les autres pays
20 francs par an.
La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans
toutes les agences de publicité.

Огласи се шаљу Администрацији и за исте плаћа се за сваки
ријеч или број: из слова: петмет
4, гармонд б и цицерио 8 вара; за
огласе, који завршавају простор
мањ од 30 ријечи из петмет слова
плаћа се 2 веријера — све напријед
наведено за први пут а за сваки
даљи пут у пола од горње цијене.
Ријечи, шаре и правилима, које
заузимају простор једног, два и
више редов, плаћају до завршетка,
разумијући своји ред до о ријечи.
Осим горњег још и таксе, биљету
од 50 вара за свако једно штам-
пање за први огласе (чл. 47. тач.
12. зак. о такс.) а за службене, које
држ. власти спроводе по потреби
приватних лица, 1 веријер (чл. 47.
тач. 132. зак. о таксма).

Власник: Државна Штампарија.

Изази суботом

Одговорни уредник: Вољо Милићевић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости БОЖЈОЈ
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 17. Устава земаљског, овлашћујемо Предсједника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Спољних Послова и Заступника Нашег Министра Финансија и Грађевина, да читањем овог указа закључи сједнице Народне Скупштине, сазване Нашим Указом од 6. дец. 1915. г. у ванредан сазив на дан 12. дец. 1915. године.

Цетиње, 21. дец. 1915. г.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Спољних Послова,
Заст. Мин. Фин. и Грађевина,
Д. Мијушковић с. р.

Министар Правде и Заступник
Мин. Просвјете и Црк. Послова,
М. Радловић с. р.

Министар Унутрашњих Послова,
Р. Поповић с. р.
Министар Војни,
Брвгадир Р. Вешовић с. р.

На јучерашњој сједници Народне Скупштине Предсједник Краљевске Владе, Министар Спољних Послова г. Лазар Мијушковић прочитао је ову изјаву:

Господо Народни Посланици, Долазимо, као што Вам је добро познато, у тешким приликама на управу земље са тврдом ријешеношћу, да наставимо програм, који је Црна Гора почетком овог страшног рата прихватила и кога се, вјерна својим историјом освештаним традицијама, стално и лојално држала, — да уз своје велике и моћне Савезнике истраје у борби до коначне побједе, у коју никад нијесмо сумњали.

Остајемо у трајном увјерењу, да једино оваква одлука одговара нашој части и прошлости и најбоље схваћеним интересима Домовине.

Полажући тврду наду у брзу и редовну помоћ Савезника, вјерујемо да ће наше витешке трупе, вазда готове за највеће пожртвовање, и овог пута сјајно извршити свој задатак.

Изазећи пред Народно Представништво са овом одлуком, рачунамо на његову патриотску потпору.

Послије дебате поводом изјаве Краљевске Владе, Народно Представништво усвојило је ову резолуцију:

Народно Представништво, потпуно увјерено у пожртвовање наше витешке војске, прихвата изјаву Краљевске Владе и очекује од ње, да ће учинити све што треба да наша Домовина и овога пута буде на висини свога позива и као ратујућа страна, и као савезник.

Врховна Команда саопштава:

1. На сјеверном фронту слаба артиљеријска борба.

3. На источном фронту, на мојковачком иравцу, чио дан је вођена борба са непријатељем и сви су његови напади одбијени.

На иравцу Сухи Дол—Беране слаба ватра.

На иравцу Дечане—Плав по добијеним појачањима напали смо непријатеља, освојили Богичевицу и протјерали га ка Дечанима.

3. На осталим фронтовима слаба артиљеријска ватра.

Ситуација 21. децембра:

1) На сјеверном и источном фронту чио дан јака артиљеријска и слаба ијшадјиска борба. Сви су напади непријатељски одбијени.

2) На осталим фронтовима слаба артиљеријска ватра.

Исправка. У потоњем броју „Гласа Црногорца“, у указу о постављању нове Краљевске Владе, стоји: „за Нашега Министра Правде и Министра Просвјете и Црквених Послова Марка Радловића, и т. д.“, а треба да стоји: „за Нашега Министра Правде и Заступника Министра Просвјете и Црквених Послова Марка Радловића, и т. д.“, — што се овим исправља.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Чланови новонаименоване Краљевске Владе положили су у недељу прије подне у Двору Његовом Величанству Краљу заклетву.

ТЕЛЕГРАМИ

1916. година

Париз, 20. дец. Поводом нове године сви листови доносе чланке пуне смишљеног оптимизма и хладне одлучности. Бивши предсједник министарства Барту пише у „Матену“ под натписом „Година Одлуке“: Година 1914. започела је изненадним и силовитим нападом, а повратила се је срећи преко беспротника са Марне; година 1915. била је испуњена отпором и припремом, а година 1916. завршиће се ослобођењем и побједом.

Из Енглеске

Лондон, 20. дец. Краљ се враћа из Сандринг-Хауса да предсједва сјутрашњој веома важној министарској сједници.

Са балканског бојишта

Малта, 20. дец. Јавља се да се непријатељске трупе, које се повраћају из Србије, скупљају око Варне и да извјестан број аустриских официра полази за Сирију да учествују у кампањи противу Египта.

Солун, 20. дец. Три њемачка аероплана типа „Таубе“ прелетјели су варош. Ратни бродови су их гађали.

Русна офанзива у Галицији

Малта, 20. дец. Јављају, да се у источној Галицији развија велика битка. Аустриско саопштење признаје, да су Руси јуче напали све положаје на источном дијелу доње Стрипе, и између редова вели, да напредовање није успјело.

Париз, 20. дец. Француска штампа великим интересовањем ираги ток битака, које су се у овоме тренутку развије у Галицији. Непријатељ такође признаје да се битке развијају. Руси су напредовали на више тачака.

Париз, 20. дец. Огорчени бојеви развијају се јужно од Пријјета. Руси су пријешли ријеку Стир између линије Ковел—Парми и Чарториск. Руси су напредовали сјеверно од Олика и освојили су један ред непријатељских ойкоиа на Стрији Одбили су непријатеља на десној обали Дњестра и на земљишту између Дњестра и румунске границе.

Поморски бој на Адрији

Париз, 20. дец. Аустријанци су поново покушали да учине поморски испад који се завршио потпуно несрећно. Једна дивизија њихове флоте изашла је из Боко-которског Залива и бомбардовала је Драч. Савезничке ескадре нападе су аустриску флоту. Аустриски модерни дестројер „Лика“ потопљен је, исто тако и један брод који личи на „Триглав“. Један други аустриски ратни брод је оштећен, док је остатак ескадре побјегао. Никакве штете није било у Драчу.

Амстердам, 20. дец. Аустриско званично саопштење вели да су два дестројера потопљена пошто су били опкољени од савезничких крстарица и дестројера.

Кајзерова болест

Берлин, 20. дец. Кајзер се разболио од тумора.

Генерал Каstellно

Лион, 20. дец. Кратак боравак шефа францускога генералштаба генерала Каstellноа у Риму, по повратку из Солуна, донио је најбољи резултат. У својим разговорима са предсједником италијанске владе, са министром рата и министром спољних послова, генерал Каstellно дао је тачне извјештаје о солидности савезничке одбране Солуна. Његову тврду вјеру у будућност дијели и италијански главни штаб.

Нова година

Лио, 20. дец. Предсједник Француске Републике улпути је о новој години војсци проглас, у којем изјављује захвалност за њено јуначко држање и изражава непоколебиву вјеру у побједу Француске и њених Савезника.

Са западног бојишта

Париз, 20. дец. Између Аргоне и Оазе француски су топови ућукали њемачке батерије. Између Соасона и Ремса бој минама. У Војима велика активност артиљерије у околини Милбаха. На нову годину један тешки њемачки топ избацио је више метака на Нанси и околину. Два су становника убијена а 20 рањено. Материјална штета незнатна. Њемачком топу је одмах одговорено артиљеријском ватром.

Париз, 20. дец. У Белгији акција француске полске артиљерије и топова из шанчева против непријатељских положаја у околини Дуна произуковала је знатне штете: појавило се више пожара и два магацина са муницијама бачена су у ваздух. У Аргони један метак француских батерија растјерао је њемачке трупе, које су се кретале путем од Авекура према Маланкуру. На горњој Мези у шуми Шевалие жива канонада противу њемачких шан-

чева разрушила је више непријатељских блокхауза. На Нанси прије подне избачено је 20 топовских метака.

Њемачки гусари

Малта, 20. дец. Пароброд „Перзија“ торпедован је у водама Крита.

Лион, 20. дец. Из Вашингтона јављају, да је торпедовање „Перзије“ у тренутку, кад још није ријешен спор са Аустријом због торпедовања „Анконе“, изазвало врло непријатан утисак у јавности и код високих функционера по министарствима. На „Перзији“ било је и неколико американских грађана. Овај нови случај биће предмет дипломатских разговора. Сједињене Државе категорички ће захтијевати од Аустрије, да поштује одредбе међународнога права и чувства човјечности.

Успјех француских аероплана

Лион, 20. дец. Потврђује се вијест, да је страховита експлозија, која је разрушила фабрику муниције у Кандикеју код Цариграда, проузрокована бомбом са једног француског аероплана.

Бомбардовање Солуна

Солун, 20. дец. Њемачки аероплани бацили су у Солуну бомбе на Грке.

Савезници на Адрији

Париз, 20. дец. Француски сумарен „Монж“ потопљен је од једне непријатељске крстарице на пучини испред Бококоторског Залива. Велики дио посаде је спасен. Један француски сумарен игогоио је један непријатељски транспортни брод на Јадранском Мору.

Њемачке муке са Балканом

Лион, 21. дец. „Берлинер Тагблат“ осврће се на балкански положај и пише: *Треба рећи и понављати, да усвојивање везе са Цариградом не доноси гаранцију за ријешење наших балканских питања. Балкан не представља капитал који би нам допринео да будемо сјајни.*

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одбор за потпомагање избјеглица из Краљ. Србије примио је до сада ове добровољне прилоге:

Одбор за помоћ Босанско-Херц. породица на Цетињу Перп. 5000;
Одбор за помоћ Босанско-Херц. породица у Подгорици Перп. 3000.
Њег. Екс. гроф. де Салис Перп. 2000;
Црногорска Банка Перп. 1000;
Француско-Српска Банка Перп. 540;
Подгоричка Банка Перп. 400;
По Перп. 300: Управа Монопола и Ахмет Лукачевић;
По перп. 270: Њ. Екс. Сир Шарлс де Гра. Њ. Преузв. Књаз Трубецкој и Њ. Е. француски министар Боп;
По перп. 200: г. г. Стеван Лукачевић, Василије Марковић, Усеин Лукачевић и Петар Нушколи;
По перп. 150: г. г. Василије Ђиноски и Браќа Тирани;
По перп. 100: г. г. Алекс. Милне, Милан Неневић, Ђорђевић бр. Радојковић, Петар бр. Голубовић, Митро Лисичић, Хаџи Богдан Чађеновић, Мурат бр. Лукачевић, Јусуф Лукачевић, Хафис бр. Лукачевић, Џемал Лукачевић, Симо Марић, Марко Велимировић, Јако Ланковић и „М“;

По перп. 80: г. Мурат бр. Ђурбузовић;
По перп. 75: г. г. Хајдар Зечевић и
Асан Мекикуић;

По перпера 50: Г. г. Петар Пејановић,
Браћа Вуковићи, Омер Махмут Бурзев-
овић, Никола Мараш, Никола Рајовић,
Џини и Нарачи, Спасо Гвозденовић, Сте-
ван Ненезић, Јован Ачковић, Јово Лиси-
сић, Суљо бр. Ефовић, Дуљо бр. Аверић,
г-ђа Ема Мистура, д-р И. Павиоло, Јован
бр. Вучинић, Стеван Петровић, Лука Ве-
лимировић и Богдан Ђетковић.

По перпера 47: г. Медо Салагић;
По перпера 45: г. Димитрије Богојевић;
По перпера 30: г. г. Перша Богичевић,
Перо Баровић, Тимотир Мирковић, Велија
бр. Вранић, Медо бр. Галичић и Милоња
Лалић;

По перпера 25: Јакуп Љумановић, Са-
дик Алибарић, Бећо Ђурђевић, Бег Су-
лејман Аверић, Смајлаб Абдомеровић и
Марко Радуловић;

По перпера 20: Ристо Рундо, Нико
Алигудић, Бајрам Секнић, Бећир Шар-
кић, Омер Бибеџић, Мурат Користовић,
Маре уд. Кривокапић, Рикардо де Бони,
Филип Станић, Алил бег Османгић, О-
смангаић и Аверић, Никола Ђетковић и
Милић Грујић;

По перпера 15: Перо Станић, Темо
Љачевић, Хаџи Аџис Шаркић, Стеван
Шијаковић, Ђовани Семераро и Мурат
бр. Алибарић;

По перп. 10: Саво Вучинић, Пашко Гвоз-
деновић, Саво Рогошић, Џафо Крстујић,
Осман Мујаџевић, оф. Дервиз Реџић,
Асан Смаиходић, Васил Ђуџка, Перо
Кнежевић, Ђовани Мандрини, Мило Не-
незић, Глиго Марковић, Петар Вукашевић,
Нош Шош, Јован Мишоли и Душан
Вујица.

По перпера 5: г. г. Лука Милонић, Гли-
го Пејановић, Антоније Донофијо, Митро
Ненезић, Амет Алили, Ђузепе Соја, Јо-
вица Јовановић, Петко бр. Николић, Бра-
ћа Иванчевићи, Медо бр. Хаџиасановић,
Саво Рамадановић, Павле Булатовић и
Милена Терзић.

По перпера 4: Франц Кестнер.
По перпера 2: Велиша Дарић, Симо
Поповић и Благо Шакотић.

По перпера 1: Ђуро Иванчевић.
Секупљено дакле до сад свега П. 18.068.
Од своје стране и стране избјегле бра-
ће Одбор особито благодари племепитим
приложницима на њиховим прилозима.

Киченеров говор

У Лордовској Кући Киченер је рекао:
За посљедњих неколико мјесеци савез-
нички фронт на западном ратишту није
у ствари промијењен. То не значи, да је
тамо владало замишљање, јер су се локалне
борбе водиле без престанка дуж цијелог
фронта.

У томе времену наше позиције су ве-
ома појачане, и то не само учвршћенем
и изградњом нових ровова, већ и јаким
појачањима у великим топовима, који су
постављени на те положаје.

Нијемци су недавно у више прилика
употребљавали отровне гасове, и бом-
бардовали су наше позиције гранатама
са отровним гасовима, али ови начини
напада, пошто нијесу за нас више нови,
изгубили су много од свог значаја и ври-
једности, јер смо предузели потребне
мјере, да сузбијемо њихово дјество.

Пошто су нове армије извјезбане и
готове за бојно поље, то су била знатна
појачања послана фелдмаршалу Сер Џон
Френчу. Биће вам драго да чујете њего-
во мишљење о тим трупама, које ми је
упутио. Сер Џон Френч вели: „Јединице
изгледају да имају довољно официра и
одличну команду. Врло су добро снаб-
дјевене. Више артиљеријских јединица вр-
шиле су пробе иза линије и чујем врло
добре гласове о њима. Њихови поготци
били су изванредно тачни, и они су пот-
пуно спремни да заузму своје мјесто у
линији“.

Киченер наставља:

Ове нове дивизије сада су добиле при-
лику да у линији допуне своје знање,
које се у мирно доба не може никада
усавршити. Са овим новим појачањем од
200.000 људи, Сер Џон Френч био је у
стању да продужи свој фронт и да узме
од Француза још 17 миља њиховог фронта.

Кроз љетње мјесеце Французи су пот-
пуно очували своју дугачку линију, а код
Араса и у Елзасу били су у стању и да
је напријед помакну. У борбама око Араса
у почетку јуна отели су све висове код
Нотр Дам де Лорет, а тако исто и већи
број јако утврђених села у тој околини,
и на тај начин задобили су један простор
од врло велике тактичке важности за
будуће операције.

У Елзасу Французи су отели велики
број доминирајућих положаја и одржа-
вали их у пркос страховитих непријатељ-
ских против-напада. Један вис од изван-
редне важности, који господари лијевог
обалом Рајне, остао је стално у рукама
Французима, пошто је раније небројено
пута прелизио из једне руку у другу.

Француски шанчеви на цијелом фронту
тако су јаки и изукрштани, да их је го-
тово немогуће открити. О овоме сам се ја
лично увјерио за вријеме мог боравка на
фронту, гдје сам пошао на позив генер-
алисима Жофра. Видио сам тамо да су
Француски војници и официри увјерени
у то, да се рат може свршити само пот-
пуним поразом Нијемаца. А њихова од-
лука у томе никада није била чврста.

За овим се Киченер окренуо руском
ратишту и рекао је:

Непријатељ, користећи се својим цен-
тралним положјем, од почетка јуна у-
потребљавао је огромну војску да сруши
наше руског савезника. У извођењу ов-
вих операција, које смо сви пажљиво
пратили, Нијемци су, поред надмоћности
у људима, употребили огромну артиље-
рију, те су били у стању да потисну Ру-
се. Њемачки је циљ био да униште руске
армије, те да се за тим окрену на ко-
ју другу страну. Али, као што је случај
са многим другим њемачким плановима
у овом рату, они су силно пропали и у
овом свом плану.

Велики и сјајан руски успјех повлаче-
ња налази се у одличној, ванчовјечаској
борбеној способности руског војника,
који се у свакој борби показао далеко
надмашнијим од свог противника. Ова
борбена способност руског војника омо-
гућила је руске способне генерале да ус-
пјешно изведу најтеже операције у по-
влачењу на ширини по 100 и 200 миља,
не давши непријатељу да пробије фронт
ни на једном мјесу, нити да заопколи
ма и једну дивизију.

Тако ми видимо данас потпуно очува-
ну руску армију. Нема сумње да су Руси
имали великих губитака због тешких бор-
ба, али њемачке трупе имале су такође
да плате скупо своје наступање у Русију,
и ко зна која ће армија имати више гу-
битака при свршетку ове кампање.

Не смије се заборавити да је Русија са
својом огромном територијом увијек би-
ла у стању, да на крају заопколи сваку
армију, која је упала на руско земљиште,
и да их је уништавала. У томе је она
данас исто толико способна, као што је
била и прије 100 година.

Кад се узме чист резултат излази да
су Нијемци по цијену огромних жртава
отели неколико руских тврђава. Али ис-
куство у овом рату показује да су нај-
боља одбрана ровови, који се могу брзо
ископати.

Изгледа да су Нијемци испалили свој
посљедњи метак. Надирање у Русију, које
се је у једно вријеме вршило по 5 миља
дневно, у потоње доба повлачење вр-
шило се мање од једну миљу дневно,
и ми видимо руске трупе, за које су Ни-
јемци хвалисаво рекли да су потучене,
како се још упорно боре на цијелој ли-
нији, и како на извјесним мјестима пре-
лазе у офанзиву и наносе огромне губитке
Нијемцима.

Руска армија још увијек је страховито
силна и њена моћ се сваки даном по-
јачава добијањем муниције. У овом вели-
ком тренутку руски цар је узео лично
команду у своје руке. Одушевљење, које
је овим створено, сакупиће снагу и енер-
гију свих војника и официра, да потисну
назад непријатеља.

Кад скупимо све, можемо рећи: да су
Нијемци силном војском и огромном ар-
тиљеријом, а по цијену великих жртава,
само добили пуну територију и евакуи-
сане тврђаве. Тако је њихова страте-
гија потпуно претрпјела неуспјех, и њи-
хови побједи могу се показати, као што
нас историја често учи, да су у ствари
њихови порази.

Варшава

Прије 30 година Фердинанд де Лесенс
је рекао, да ће највећа варош у Европи
бити Варшава. Он је ово пророчанство
учинио на основу чињенице да је варош
смјештена у таквом предјелу, гдје се
може развити највећа индустрија, па
према томе и становништво. Он је у Вар-
шави 1860. године видио 161.000 станов-
ника, који је број 1885. године нарастао
на 583 хиљаде, а данас Варшава броји
1.000.000 душа. Једну трећину станов-
ништва сачињавају Јевреји. У 1911-ој години
војне власти су видјеле, да су раније по-
дигнуте тврђаве застарјеле и без икакве
вриједности, те их поруше и земљу упо-
требе за разноврсне фабрике.

Али Варшава се није само развијала у
индустријском погледу. Она лежи на ра-
скрсној великих жељезничких пруга,
које иду од Беча и Берлина за Москву,
а одатке за Сибир у Азију и Пекинг. На
тај начин Варшава је постала велика сре-
докраћа између истока и запада. Висла
код Варшаве широка је једну трећину
миље и пловна је. Преко Висле код Вар-
шаве налази се најдужи жељезнички мост
на свијету. Поред ње има и два путничка
моста.

Има више од 100 година како су сво-
је о независности Пољске упућени више

Варшави него Кракову, старој пријесто-
ници Пољске. И ако су Пољаци за ври-
тове Наполеона очекивали да ће добити
своју слободну земљу, ипак европски кон-
грес од 1813. предао је Варшаву Русима
и она је 17 година била центар интрига
које су 1830 године избиле у револуцију
која је истјерала из Варшаве Великог
Књаза Константина, брата тадањег руског
цара, и Варшава је била годину дана
слободна.

Ове ствари, као и доцнија прогонства
варшавских Пољака, међу којима је било
доста умјетника, учиниле су да су Пољаци
на страни мрзили руску управу, по-
ред свега тога што је руска влада чи-
нила необично велике уступке Пољацима
да би их само задовољила, и од њих
створила задовољне и вјерне поданике
велике словенске империје.

Варош је почела прво да се подиже
на дивној тераси на лијевој обали ријеке
Висле, која је била у средњем вијеку сво-
јина Великих Књажева од Масовије, који
су пак живјели на десној обали ријеке.

У почетку 17-ог стољећа Варшава је
преотела од Кракова славу пријестонице
Краљевине Пољске, и ако су се и доцни-
је, до посљедњег, сви пољски краљевци
кронисали у Кракову. Године 1655-те
Швеђани отму Варшаву, али су идуће
године били истјерани. За вријеме под-
јеле Пољске, Варшава је 1794. године ус-
пјешно одбијала руске и пруске нападе,
док у новембру исте године Руси нијесу
заузели варош, отимајући улицу по ули-
цу. Када је Варшава дана Русији у тре-
ћој подјели Пољске, она је тада постала
пријестоница нове створене Варшавске
Књажевине, и послје тога држао ју је
у својим рукама Наполеон до 1813. годи-
не, када је поново пала у руке Русима.

Главна варош лежи уз саму ријеку и
подијелена је у скверове, али улице у
старијој вароши јесу само развитак сеоских
пољана. Варошки зид, историјска успо-
мена из 17 вијека, има 11 капија. На обје
стране ријеке има много дивних паркова.
Варшава је такође и варош цркава. У
њој има 6 православних и 30 католичких
цркава.

Међу католичким назали се и катедрала
Светог Јована, сјеверно од Палас Сквера
и у вези са дворцем. Величанствен изглед
и катедрале и дворца добија се са мало
узвишене обале на десној страни. Ова
је катедрала саграђена у 14 вијеку.

Варшава је на далеко позната са своје
штампарске индустрије, израде кола и
разноврсних ствари од дрвета. Исто тако
ту се врши размјена робе између југа и
сјевера, а главни пијачни продукти су
угаљ, кожа и пшеница. У погледу кана-
лизације, водовода и уличних кара Вар-
шава није напредовала у сразмјери са
напретком своје индустрије и трговине.

Бебелово пророчанство

Прорицање ово интересантно је,
што потиче од Нијемца, а била је
штампана од њега брошура 1900.
године под насловом: „А. Бебел:
Стална војска и милиција“.

Ево шта је он казао:

„Рат међу двијема државама у Ев-
ропи довешће неминовно до оп-
штег европског рата. Какви ће бити
резултат овог рата за Аустрију и
Њемачку, ако Енглеска узме у њему
учешћа?“

Њемачка флота биће уништена
или осуђена на издајство и Ње-
мачка ће изгубити све своје коло-
није. Ако се и Јапан придружи савез-
ницима противу Њемачке, кам-
пања ће од наше стране бити про-
играна, ма какву надчовјечанску
силу и моћ ми развили.

Главни резултат те војне биће
тај, да ће сва поморска трговина
наша бесповратно бити изгубљена
и пријећи ће у руке Енглеске.

Ако Њемачка силом своје убојне
спреме и одржи побједу у почетку
рата, то ипак њој неће помоћи да
дође до коначне побједи и успјеха,
а ако савезници науме задржати
олујни налет Нијемаца, они ће по-
биједити, ако се пасивно држе, јер
ће Њемачка бити заузета постепено
умором и општом изнуреношћу.

Мимо тога рат ће обуставити ин-
дустријско и економско развиће
Њемачке. Нестаће извоза из Ње-
мачке, а то ће бити сигнал држав-
ног слома. С друге стране спријечен
ће бити увоз у Њемачку, а

она не може опстати од само сво-
јег природног богатства.“

Ово мишљење има своје вријед-
ности за то, што га је исказао је-
дан Нијемац и већ је у приличној
мјери оправдано.

Нијемци о својим савезницима Турцима

Чувени њемачки научар професор Тре-
чке овако је писао о Турцима на неко-
лико дана пред почетак садашњег рата:

„Турци су у својој суштини све до
данас остали хорда источних дивљака,
створених једино за живот у пустињи,
под чадорима. Они су потпуно неспособни
за примање културних облика, а због
њихове урођене глупости презиру их сви
остали муслимански народи. Они мени
лично на псе, који немају својих господара,
а који се по цио дан вуку и грију на
„сунцу по цариградским улицама, а ноћу
ждеру кухињско ђубре што се из кућа
избацује“.

Тако је писао професор, који је данас
један од најватренијих поборника њемачко-
турског савеза. А ево како о њима
пише реформатор турских армија, данаш-
њи генералисимус исте војске, познати
Фон Дер Голц Паша:

„На цијелој земљиној лопти — пише
он у њемачком листу „Ди Вохе“ — не-
ма народа који би имао више инстинк-
тивне одвратности према свакој реформи,
него што је имају Турци.“

Ова младотурска странка која се носи
неким мутним револуционарним идејама,
у самој ствари постоји једино у машти
европских журналиста!“

Пруски дипломат Рихтхофен писао је
крајем 1913. године, у „Дајче Реву“:

„Младотурци су потпуно упропастили
турску армију, Пукови, који су бранили
Абул Хамида, били су потпуно униште-
ни: повјешани, стријељани, оковани на
робују, бачени на најтеже послове... Офи-
цири, који су били остали вјерни старом
режиму, били су кажњени или протјерани
из Турске. Ја сам, можда, један једини
Нијемац који је био у могућности да се
потпуно упозна са творцима младотур-
ске партије и њеним радом.“

Младотурци су дали својој отаџбини
само један — најмањи рјечник сасвим
шупљих ријечи, али су јој за то упропа-
стили нешто много драже: религиозну
вјеру у препорођај отоманске царевине“.

На посљетку, Максимилијан Харден
написао је ове године у својој листу, „Цу-
кунфт“:

„Саосјећање свих људи, који су мо-
рално чисти, мора бити поклоњено оним
народима од којих Европа очекује да
буде избављена од страшне живе и отво-
рене ране: од Турске!“

Жене — ноћни стражари

„Лајпцигер Најесте Нахрихтен“ објав-
љује да се берлинска полиција попуњава
— женама. Пошто су сви колико толико
употребљиви људи испослани у бојну ли-
нију, пријестоница Њемачке је остала без
ноћних стражара. То је нагнало управу
берлинске полиције, да уведе женске ноћ-
не стражаре. Крупне и снажне жене до-
бијају шињел и шлем, по једног поли-
ског пса као помоћ и оружје су бок-
серима.

**Позивају се г. г. прет-
платници „Гл. Црногор-
ца“ којима истиче прет-
плата 1. јануара 1916 год.,
да изволе на вријеме об-
новити претплату, како
неби било прекида у по-
шиљци листа.**

Цетиње, 16. децембра 1915.

Адм. „Гласа Црногорца“.

Из Администрације „Гласа Црногорца“

Ко има потребу да штампа оглас у
„Глас Црногорца“, мора оглас тачно
обрачунати и на истом прилијепити
довољно таксе, како је то речено у
заглављу листа; иначе платиће за опо-
мену 1 перпер по чл. 57. Правила за
извршење закона о таксама. Препору-
чује се, да се огласи пишу читко, и
што краће садржине.

Акт којим се оглас спроводи на штам-
пање може бити написан испод самог
огласа или на полеђини овога.

Да трговачки огласи могу бити штам-
пани у „Гл. Црногорца“, морају имати
број и датум онога суда код којег су
протоколисани.

Претплатници, који шаљу новац ујут-
ницом, довољно је да означе на кућону
за које волугође и тачно читку адресу.